

Remissvar om översynen av EU:s utsläppshandelssystem

Dnr: KN2026/01568

Till: Klimat- och näringslivsdepartementet

Från: Svensk Solenergi

Datum: 29 september 2026

Handläggare: Ludvig Bydén

Svensk Solenergi är den samlande branschföreningen för Sveriges snabbt växande ekosystem av företag inom solkraft, energilagring, flexibilitetstjänster och smart energistyrning. Tillsammans med våra cirka 300 medlemsföretag driver vi utvecklingen mot ett hållbart, kostnadseffektivt och robust energisystem där förnybar elproduktion, lagring och styrning samverkar.

Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på kommissionens förslag till översyn av EU:s utsläppshandelssystem.

Sammanfattning

Svensk Solenergis huvudsakliga medskick är att ambitionsnivån inte bör sänkas. Utsläppshandelssystemet (ETS) är EU:s mest verkningsfulla styrmedel för omställningen samt att det vilar på ett tak som sjunker förutsägbart och tillräckligt snabbt. Kommissionen föreslår nu att reduktionsfaktorn sänks i två steg samtidigt som betydande mängder nya utsläppsrätter tillförs systemet. Det innebär en reell ambitionssänkning som enligt vår mening inte är motiverad. Konsekvensen blir ett lägre och mer osäkert koldioxidpris under hela 2030-talet, vilket försvagar investeringskalkylerna för förnybara energilagring och industriell elektrifiering.

Vi konstaterar samtidigt att förslaget innehåller flera väl motiverade delar. Inte minst villkorad fri tilldelning och de utökade kraven på hur auktionsintäkter används. Dessa delar kompenserar dock inte för den sänkta ambitionen, eftersom stöd och omfördelning inte fyller samma funktion som ett fungerande pris på utsläpp.

Övergripande ståndpunkt om ambitionsnivån (artikel 9)

Svensk Solenergi ser allvarligt på den föreslagna ambitionssänkningen i ETS och avstyrker den föreslagna ändringen av den linjära reduktionsfaktorn. Utsläppshandeln är EU:s främsta verktyg och det enskilt viktigaste styrmedlet för prissättningen av utsläpp och därmed europeisk elektrifiering. Utsläppshandelssystemets verkan bygger på att taket sjunker förutsägbart och tillräckligt snabbt för att göra fossil energianvändning dyrare än elektriska alternativ. Att sänka reduktionsfaktorn från dagens dryga 4 procent till 3,7

procent från 2031 och till 1,7 procent från 2036 är en betydande ambitionssänkning som urholkar just den funktionen.

Konsekvensen är inte enbart ett lägre koldioxidpris på kort sikt. Den allvarligaste effekten är signalvärdet. Investeringar i elektrifiering, fossilfri elproduktion och energilagring har långa kalkylhorisonter och bygger på antaganden om koldioxidprisets utveckling under anläggningarnas totala livslängd. När EU för första gången sänker en redan beslutad ambitionsnivå, och ytterligare trappar ned den längre fram, försvagas den långsiktiga kalkylen och tilltron till framtida förutsättningar. Det påverkar investeringsbeslut långt bortom den faktiska prisförändringen och riskerar att förlänga användningen av fossila bränslen i sektorer där kommersiellt mogna alternativ redan finns.

Svensk Solenergi förordar att den nuvarande reduktionsfaktorn bibehålls och att kostnadsdämpning i stället hanteras genom marknadsstabilitetsreserven, MSR.

Villkorad fri tilldelning (artikel 10a)

Svensk Solenergi tillstyrker förslaget om att villkora den fria tilldelningen. Konstruktionen med 80 procent mot godkänd investerings- och utsläppsminskingsplan och resterande 20 procent först efter verifierat genomförd investering är väl avvägd. Det medför både en drivkraft och påkallar en individuell färdplan mot elektrifiering.

Detta är dock en kompletterande mekanism, inte en ersättning för prissignalen. Villkoren bör skärpas genom att godkända investeringsplaner offentliggörs, vilket möjliggör insyn och jämförbarhet.

Vi avstyrker däremot förslaget att återinföra de 15 procent av den fria tilldelning som fasas ut till följd av CBAM och att senarelägga utfasningen till 2038. Det försvagar CBAM:s funktion utan att hantera den underliggande risken för koldioxidläckage.

Marknadsstabilitetsreserven (artikel 2 i förslaget, ändring av artikel 1.5 i MSR-beslutet)

Svensk Solenergi avstyrker förslaget om att sänka reservens intagstakt från 24 till 12 procent från 2028. Marknadsstabilitetsreserven är det instrument som är avsett att hantera överskott och volatilitet. En halverad intagstakt innebär att framtida överskott minskar betydligt långsammare. I kombination med den sänkta reduktionsfaktorn och det utökade antalet utsläppsrätter ökar risken för ett utdraget överskott och ett lågt pris under hela 2030-talet.

Marknadsstabilitetsreserven kan fylla en viktig funktion för att dämpa pristoppar vid oförutsedda, extrema marknadsrörelser. Vårt förslag om en bibehållen och snabb reduktionstakt kräver en väl tilltagen reserv.

Fonderna och stödmekanismerna (artiklarna 10cb, 10cc och 10d)

Svensk Solenergi ser positivt på att Moderniseringsfonden breddas till att uttryckligen omfatta elektrifiering och minskning av industriella utsläpp samt att Innovationsfonden får en tydligare rättslig grund och på inrättandet av den så kallade Industrial Decarbonisation Bank.

Dessa satsningar kompenserar dock inte för den övergripande ambitionssänkningen. De innebär dessutom att en teknikneutral prissignal, som låter varje aktör själv identifiera de billigaste åtgärderna, delvis ersätts av selektiv fördelning genom politiska och administrativa processer. Omfördelningen medför längre ledtider och minskar marknadens möjlighet att själv finna de bästa lösningarna. Det riskerar att styra stödet mot teknikval som är synliga och etablerade snarare än mot dem som ger störst utsläppsminskning per investerad krona. Vi förordar därför tydliga och förutsägbara marknadsincitament framför utökad omfördelning och menar att stödmekanismerna bör betraktas som ett komplement för de investeringar som prissignalen inte ensam förmår framkalla.

Auktionsintäkternas användning och elnäten (artikel 10.3)

Svensk Solenergi tillstyrker kravet på att minst 50 procent av auktionsintäkterna ska användas inom de angivna prioriterade områdena samt förbudet mot investeringar som skapar eller förlänger fossil inlåsnings. Vi anser att elnät och efterfrågefleksibilitet är avgörande för att kortsiktigt möjliggöra en fortsatt hög elektrifieringstakt. De bör ges en tydligare och mer bindande ställning bland prioriteringarna. Nätkapacitet utgör i dag den främsta praktiska begränsningen för utbyggnad av förnybar elproduktion och för industriell elektrifiering. En viss andel av intäkterna bör därför öronmärkas för dessa ändamål.

Detta står inte i motsats till vår tidigare synpunkt om att marknadsincitament bör gå före selektiv fördelning. Elnätet är reglerad infrastruktur och byggs därför inte ut lika snabbt som efterfrågan bara för att koldioxidpriset höjs. Outnyttjad flexibilitet i kombination med kapacitetsbrist och en trög nätutbyggnad gör att prissignalen inte får fullt genomslag. Investeringar här väljer inte ut någon viss teknik, utan skapar förutsättningar för att alla elektrifieringsalternativ ska kunna konkurrera på lika villkor.

Anna Porelius

Vd Svensk Solenergi